

IN MEMORIAM

Algirdas Juknevičius (1954 12 20–2021 12 06)

Algirdas Juknevičius gimė 1954 m. gruodžio 20 d. Aukštųjų Kaplių kaime Kėdainių rajone. 1973 m. baigė Kėdainių 2-ąją vidurinę (dabar – „Atžalyno“) mokyklą, o 1982 m. – Vilniaus universiteto Istorijos fakultetą, įgydamas muziejininko ir archeologo specialybę. Jo diplominio darbo tema „Vilniaus Žemutinės pilies Senojo Arsenalo archeologiniai tyrinėjimai“. Nuo 1982 iki 1990 m. Algirdas dirbo archeologu Kauno paminklų projektavimo ir restauravimo instituto archeologų grupėje. Jo tyrinėti objektai Kaune: Pažaislio vienuolyno šiaurinis korpusas ir eremitoriumas, Šv. Gertrūdos bažnyčia ir šventorius, keletas senamiesčio kvartalų, gatvių, XVI–XVII a. namų kompleksas Daugirdo gatvėje. 1985–1987 m. Algirdas dalyvavo Chorezmo archeologinėje ekspedicijoje šiaurės Uzbekijoje, tyrinėjo Kyzylkumo dykumoje buvusios Chorezmo valstybės antikinio ir arabiško laikotarpių Ajaz-Kalos miestą.

1986 m. jis pradėjo kasinėti Kėdainių senamiestį, ir nuo 1991 m. tyrė tik jį. Archeologiniai kasinėjimai vykdyti Senosios rinkos turgaus aikštės pietinėse, vakarinėse ir šiaurinėse prieigose, sklype Radvilų ir Skongalio gatvių kampe, kuriame lokalizuota XIV a. Kėdainių gyvenvietė. XVII–XIX a. Kėdainių gimnazijoje, škoto Štiglio sklype Didžiosios ir Senosios gatvių kampe, škoto Arneto name Radvilų gatvėje, prie Šv. Petro ir Povilo bažnyčios. Be Kėdainių, kasinėta Akademijos gyvenvietėje, Paberžės dvare (abu Kėdainių r.), Kleboniškių etnografinio kaimo VII–XVI a. kaimavietės vietoje, Šeduvos senoji turgaus aikštė ir Šeduvos smuklė (visi Radviliškio r.), Veliuonoje (Jurbarko r.). Nuo 1995 m. Algirdas pradėjo ir iki mirties dirbo archeologu Kėdainių krašto muziejuje.

Kaip pats Algirdas sakė, Kėdainiai miestų istorijai įdomūs ir vertingi tuo, kad jie kūrėsi ir augo LDK didikų Radvilų ir Kiškų privačios iniciatyvos dėka, miestas formavosi tenkinant didikų ekonominius, politinius interesus ir ambicijas, jame puoselėtos protestantiškos vertybės ir kultūra, todėl Kėdainiai buvo vienas racionaliausiai planuojamų ir geriausiai tvarkomų miestų LDK.

Apie savo tyrinėtus archeologinius objektus jis skelbė straipsnius leidinyje „*Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje*“, dalyvaudavo archeologinėse konferencijose, Kėdainių krašto muziejuje kas pusę metų rengė archeologines parodas, atskleidžiančias senųjų miestiečių gyvenimo ypatumus, supažindinančiomis su archeologiniais radiniais. 1999–2001 m. dėstė archeologijos kursą Kauno aukštesniosios technikos mokyklos statybininkų-restauratorių specializacijos studentams, dalyvavo rengiant

edukacinius projektus „Nevėžio lygumos kraštovaizdis, senieji keliai ir dvarvietės“ ir „Žinomi, bet nepažįstami“ su Lenkijos Paribio fondu. 2005 m. Istorijos institute skaitė pranešimą apie Kėdainių urbanistinę raidą XVI–XVII a. Yra paskelbęs 50 mokslinių ir populiarinamųjų straipsnių apie istoriją ir archeologiją.

1999 m. už archeologinius kasinėjimus Kėdainių senamiestyje, miesto istorijos tyrinėjimą ir populiarinimą, už dalyvavimą mokslinėse konferencijose ir edukacinę veiklą jis apdovanotas Krašto kultūros premija. 2011 m. už Kėdainių krašto istorijos tyrinėjimą ir populiarinimą, dalyvavimą išsaugant Č. Milošo gimtinę Šateiniuose apdovanotas Česlovo Milošo premija. 2015 m. išleista jo knyga „*Škotų palikimas Kėdainiuose*“, o 2017 m. – „*Senieji Kėdainiai. Istorija ir įdomybės*“.

Mėgstamas Algirdo posakis buvo „archeologui svarbu atkasti statinę, bet dar svarbiau joje surasti Diogeną“. Laisvalaikį mėgo leisti mindamas dviratį, pažindamas savo gimto krašto atokiausias, ne visiems žinomas ir pasiekiamas vietas. Buvo šiltas, draugiškas, turintis savo nuomonę, mėgo iškelti problemą ir diskutuoti, tačiau visada išklausydavo priešininko argumentus ir juos pripažindavo. Algirdas nesinaudojo mobiliuoju telefonu, neturėjo feisbuko, tačiau mielai naudojosi elektroniniu paštu ir skaipu, sakydavo – kam reikia manęs, visada ir taip susiras.

Anksti ir netikėtai netekome puikaus kolegos Algirdo, jautraus, visuomet pasiruošusio padėti ir patarti.

Dainius Balčiūnas, Algirdas Žalnierius

Algirdo Juknevičiaus bibliografija

1. Pažaislio vienuolyno šiaurinio kiemo ir eremitoriumo archeologiniai tyrimai, *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 1986 ir 1987 metais*. Vilnius, 1988, p. 131–133.
2. Kaune, Šv. Gertrūdos bažnyčioje ir šventoriuje atlikti archeologiniai tyrimai, *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 1988 ir 1989 metais*. Vilnius, 1990, p. 140–143.
3. Kastuvai sminga… istorijon, *Kėdainių garsas* (Kėdainiai), 1990 08 11, nr. 81(6694), p. 3 (pokalbis su J. Žebrauskaite)
4. Sugrįžtanti praeitis, *Mūsų kraštas* (Radviliškis), 1991 07 20, nr. 41(5932), p. 4.
5. Kėdainių Senosios rinkos pietinės dalies tyrimai, *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 1990 ir 1991 metais*. Vilnius, 1992, t. II, p. 28–32.
6. Šeduvos buv. turgavietės šiaurinės dalies tyrimai, *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 1990 ir 1991 metais*. Vilnius, 1992, t. II, p. 32–33.
7. Seniausias archeologų radinys Kėdainiuose, *Kėdainių garsas* (Kėdainiai), 1992 08 29, p. 4.
8. Kėdainių Didžiosios Rinkos pietinių ir vakarinių prieigų tyrimai, *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 1992 ir 1993 metais*. Vilnius, 1994, p. 231–235.

9. Senoji Kėdainių gyvenvietė, *Vidurio Lietuvos archeologija*. Vilnius, 1994, p. 70–78.
10. Atkastieji Kėdainiai, *Gimtasis kraštas*, 1995, nr. 43, p. 5 (pokalbis su R. Šukiene).
11. Kėdainiai ir jų senamiestis, *Baltų archeologija*, 1995, nr. 1(4), p. 10–13.
12. Archeologiniai kasinėjimai Kėdainių Senosios Rinkos vakarinėje dalyje, *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 1994 ir 1995 metais*. Vilnius, 1996, p. 249–250.
13. Archeologiniai kasinėjimai Kėdainių senamiesčio 73 kvartalo vakarinėje dalyje, *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 1994 ir 1995 metais*. Vilnius, 1996, p. 250–251.
14. Su viltimi, o kartais – ir su apmaudu, *Kėdainių garsas* (Kėdainiai), 1996 06 03, p. 3 (pokalbis su J. Žebrauskaite).
15. Priekabiu žvilgsniu į praeitį dabartyje ir dabartį praeityje, *Kėdainių garsas* (Kėdainiai), 1996 09 10, p. 3–4 (pokalbis su J. Žebrauskaite).
16. Prakalbinti senamiesčio žemės sluoksniai, *Rinkos aikštė* (Kėdainiai), 1996 09 11, p. 4–5 (pokalbis su V. Kaukliu).
17. Kėdainiai – Hanzos pirklių kelyje, *Kėdainių garsas* (Kėdainiai), 1997 11 05, p. 3.
18. Kasinėjimai Akademijoje, buvusios Šv. Povilo bažnyčios vietoje, *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 1996 ir 1997 metais*. Vilnius, 1998, p. 347–349.
19. Žvalgomieji kasinėjimai Kėdainiuose, Knypavos gatvėje, *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 1996 ir 1997 metais*. Vilnius, 1998, p. 380–382.
20. Po storu žemės sluoksniu – šimtmečių istorija, *Kėdainių garsas* (Kėdainiai), 1998 08 22, p. 3.
21. Flamandų keramika, prancūzų vynas ir olandų pypkės, *Rinkos aikštė* (Kėdainiai), 1999 03 26, p. 5 (pokalbis su M. Šlepetiene).
22. „Dykaduonis“, kuriam medis vertesnis už auksą, *Kėdainių garsas* (Kėdainiai), 2000 01 08, p. 3, 10 (pokalbis su J. Žebrauskaite).
23. Esam ir buvom vidury, Dievo užanty, *Kėdainių garsas* (Kėdainiai), 2001 09 22, p. 3, 6 (pokalbis su J. Žebrauskaite).
24. Kleboniškių kaimavietė, *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 2000 metais*. Vilnius, 2002, p. 146–148.
25. Kleboniškių kaimavietė, *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 2001 metais*. Vilnius, 2002, p. 166–168.
26. Archeologiniai kasinėjimai Kėdainių Senosios Rinkos šiauriniame pakraštyje, *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 2001 metais*. Vilnius, 2002, p. 183–186.
27. Seniausioji Kėdainių turgavietė, *Baltų archeologija*, 2002, nr. 1, p. 9–13.
28. The sources of Kėdainiai town, *Archaeologia Baltica*. Vilnius, 2002, t. 5, p. 131–142.
29. Kėdainių senamiesčio kultūrinis sluoksnis, *Lietuvos muziejų rinkiniai, V mokslinė konferencija*. Kėdainiai, 2002, p. 21–23.
30. Atklydusius elnių takais žemė išmokė sėslumo ir prekybos, *Kėdainių garsas* (Kėdainiai), 2003 07 10, p. 4.
31. Ordino pėdoms ataušus virto prekybos traktais, *Kėdainių garsas* (Kėdainiai), 2001 07 12, p. 5.
32. Keliautojų akiai paganyti vietų apstu, *Kėdainių garsas* (Kėdainiai), 2003 07 15, p. 6.
33. Senieji Kėdainių keliai, *Kėdainių garsas* (Kėdainiai), 2001 07 10, nr. 78(8626), p. 8; 07 12 nr. 79(8626), p. 5; 07 15 nr. 80(8627), p. 6.
34. Išauginęs Kėdainius, dvaras sunyko, *Istoriniai miestai: sena ir šiuolaikiška*. Vilnius, 2003, p. 59–66.
35. Į Kėdainių senamiestį braunasi svetima kaimo kultūra, *Kėdainių garsas* (Kėdainiai), 2004 06 01 (pokalbis su J. Žebrauskaite).
36. Senjorų namo Kėdainiuose tyrinėjimai, *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 2003 metais*. Vilnius, 2005, p. 193–196.
37. Nuosprendis medinei architektūrai: nurašyti ir nugriauti!, *Kėdainių garsas* (Kėdainiai), 2005 06 04, p. 1, 6 (pokalbis su J. Žebrauskaite).
38. Kėdainiuose – Mindaugo laikų pėdsakais, *Rinkos aikštė* (Kėdainiai), 2006 07 06, p. 6–7.
39. M. Daukšos viešosios bibliotekos kiemas, *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 2006 metais*. Vilnius, 2007, p. 318–320.

40. Tyrinėjimai Senosios g. 18 Kėdainiuose, *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 2006 metais*. Vilnius, 2007, p. 321–324.

41. Griauti negalima išsaugoti, *Rinkos aikštė* (Kėdainiai), 2007 10 26, p. 6–7 (pokalbis su J. Sabaite).

42. *Kėdainių senamiesčio rūsiai*. Kaunas, 2008, 24 p.

43. Kėdainių dvarvietė, *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 2007 metais*. Vilnius, 2008, p. 251–253.

44. Apgadintą istorinį paveldą perėmė muziejus, *Rinkos aikštė* (Kėdainiai), 2007 06 22, p. 1, 2 (pokalbis su J. Jankauskiene kartu su V. Baniu).

45. Sklypas Skongalio g. 1 Kėdainiuose, *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 2007 metais*. Vilnius, 2008, p. 339–340.

46. Kėdainių monetų lobis (1666/2006), *Numizmatika*. Vilnius, 2008, t. 7/8, p. 37–449 (bendraautorius E. Remecas).

47. Damos nereikėtų puošti pigiais aksesuarais, *Provincija*, 2009, nr. 5, p. 18–20 (pokalbis su Z. Zokaityte).

48. Pažaislio Kamaldulių vienuolyno pietinė oficina, *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 2009 metais*. Vilnius, 2010, p. 293–296.

49. Tyrinėjimai Paeismilgio gatvėje 12, Kėdainiuose, *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 2009 metais*. Vilnius, 2010, p. 344–348.

50. Istoriniame senamiestyje ima plisti šių laikų beskonybė, *Kėdainių mugė* (Kėdainiai), 2010 09 15, p. 1, 5–6.

51. Senoji Josvainių gatvė: istorijos kertelė, *Rinkos aikštė* (Kėdainiai), 2010 06 01, p. 8.

52. Kaip „*terra Gaydine*“ tapo „*civitas Caiodunensis*“ – Kėdainiai XIV–XVII a., *Miestų praeitis*, 2010, t. 2 (skaitmeninė laikmena).

53. Paberžės dvaras, *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 2010 metais*. Vilnius, 2011, p. 223–225.

54. Žydų gatvės žvalgomieji tyrimai Kėdainiuose, *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 2010 metais*. Vilnius, 2011, p. 336–339.

55. Veliuonos buvusio grūdų magazino teritorijos tyrimai, *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 2011 metais*. Vilnius, 2012, p. 460–467.

56. Gedimino gatvės 17 sklypo rytinė dalis Veliuonoje, *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 2012 metais*. Vilnius, 2013, p. 448–453.

57. Nevėžio intako Varlupio upelio pakrančių tyrimai Kėdainiuose, *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 2013 metais*. Vilnius, 2014, p. 313–316.

58. Kėdainiai, Didžioji gatvė 12, *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 2014 metais*. Vilnius, 2015, p. 315–320.

59. Kėdainiai, Didžioji gatvė 28, *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 2014 metais*. Vilnius, 2015, p. 320–323.

60. Kėdainiai, Senoji gatvė 7, *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 2014 metais*. Vilnius, 2015, p. 324–328.

61. *Škotų palikimas Kėdainiuose*. Vilnius, 2015, 52 p.

62. *Scottish heritage in Kėdainiai*. Vilnius, 2015, 52 p.

63. Village sites, a forgotten archaeological heritage, *A hundred years of archaeological discoveries in Lithuania*. Vilnius, 2016, p. 410–417.

64. *Senieji Kėdainiai. Istorija ir įdomybės*. Kaunas, 2017, 208 p.

65. Kėdainių Didžiosios Rinkos aikštės tyrimai 2016–2017 m., *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 2017 metais*. Vilnius, 2018, p. 310–316.

66. Kėdainių dvaro sodybos žvalgomieji tyrimai 2016 m., *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 2017 metais*. Vilnius, 2018, p. 615–617.

Sudarė Dainius Balčiūnas, Gintautas Zabiela, Algirdas Žalnierius